

פרק שני - יש בקרבנות

משנה

שנינו במשנה בפרק הקודם (ג), שתמורה נוהגת רק בקרבנות יחיד ולא בקרבנות ציבור, ואגב דין זה מביאה המשנה שלפנינו חילוקים נוספים בין שני מיני קרבנות אלו: יש דינים שנוהגים בַּקְרָבָנוֹת יחיד שאין הם נוהגים בַּקְרָבָנוֹת הציבור, ויש דינים הנוהגים בַּקְרָבָנוֹת הציבור שאין הם נוהגים בַּקְרָבָנוֹת היחיד. שַׁקְרָבָנוֹת היחיד עוֹשִׂין תְּמוּרָה, ואין קְרָבָנוֹת הציבור עוֹשִׂין תְּמוּרָה. כמו כן קְרָבָנוֹת היחיד נוהגות בין בבהמות זכרים ובין בבהמות נקבות, ואילו קְרָבָנוֹת הציבור אין נוהגין אלא בבהמות זכרים בלבד. כמו כן קְרָבָנוֹת היחיד שקבוע להם זמן, יש כמה מהם שתייבין הבעלים בַּאֲחֵרֵיהֶן ובַּאֲחֵרֵיֹת נִסְכֵיהֶם. וכגון עולת יולדת וקרבנות מצורע, שאם לא הביאום בזמנם מביאים אותם ואת נסכיהם לאחר זמן. ואילו קְרָבָנוֹת הציבור שלא קרבו בזמנם, אין הציבור תייבין בַּאֲחֵרֵיהֶן ולא בַּאֲחֵרֵיֹת נִסְכֵיהֶן, ושוב אינם קרבים. שכן מאחר שעבר זמנם בטל קרבנם. אַבְל גם בקרבנות ציבור תייבין הציבור בַּאֲחֵרֵיֹת נִסְכֵיהֶן מִשְׁקָרֵב הַזֶּבֶח, שאם הקריבו את הזבח בזמנו ללא נסכיו, מקריבים את נסכיו אפילו לאחר כמה ימים.

ויש בַּקְרָבָנוֹת הציבור מה שאין בַּקְרָבָנוֹת יחיד, שַׁקְרָבָנוֹת הציבור דוחין את השֶׁבֶת, שאם חל זמנם בשבת הרי הם קרבים בה, ודוחים את איסור מלאכת שבת שיש בהקרבתם. וכן דוחים קרבנות ציבור את הַטּוֹמְאָה, שאם היו רוב הציבור טמאים, או שהיו הכהנים טמאים, או שהיו כלי שרת טמאים, דוחה חובת הקרבנות את איסור בניסה למקדש והקרה בטומאה. ואילו קְרָבָנוֹת יחיד אינן דוחות לא את השֶׁבֶת ולא את הַטּוֹמְאָה.

אָמַר רַבִּי מֵאִיר לְתַנַּא קַמָּא. וְהֵלֵא חֵבִיתִי בְּהַן גְּדוּל שְׁקָרִים כֹּל יוֹם, וְכֵן פֵּר כַּהֵן גְּדוּל שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים, קְרָבָנוֹת הַיְחִיד הֵן, וְאִם עַל פִּי כֵן הֵם דּוֹחִין אֶת הַשֶּׁבֶת וְאֵת הַטּוֹמְאָה. ובהכרח שדין זה אינו תלוי ביחיד וציבור, אלא כל קרבן שזמנו קבוע דוחה את השבת ואת הטומאה, בין קרבן יחיד ובין קרבן ציבור.

גמרא

שנינו במשנתנו: קְרָבָן יחיד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה כו'. מקשה הגמרא: וְכִי בְּלֵאָא (כלל) הוא שכל קרבנות יחיד עושים תמורה, וְהֵרִי קרבנות עוֹשׂוֹת דְּקָרְבָן יחיד הם, ושנינו במשנה לעיל (ג) שאין קרבן עוף עוֹשֶׂה תְּמוּרָה. מתרצת הגמרא: כִּי קָתַנִּי במשנתנו שקרבן יחיד עושה תמורה, דווקא בקרבן בְּהֵמָה קָתַנִּי כן.

שוב מקשה הגמרא: וְהֵרִי לְדִ קדשים דְּקָרְבָן יחיד הוא, ומכל מקום שנינו במשנה לעיל (ב) שלשיטת חכמים אין הוא עוֹשֶׂה תְּמוּרָה, ואם כן איך כוללת משנתנו כל קרבנות בהמה של יחיד בדין תמורה. מתרצת הגמרא: הָא מִנֵּי - משנתנו כִּרְבִי יְהוּדָה הִיא, דְּאָמַר (שם) שְׁהוּלַד עוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

שוב מקשה הגמרא: וְהֵרִי תְּמוּרָה עֲצֻמָּה, דְּקָרְבָן יחיד הִיא, ושנינו במשנה (שם) שאין תְּמוּרָה עוֹשֶׂה תְּמוּרָה אחרת, ואיך שנינו במשנתנו שכל קרבנות בהמה של יחיד עושים תמורה. מתרצת הגמרא: כִּי קָתַנִּי שקרבן יחיד עושה תמורה, דווקא בְּעֵימָר וְזִבְחָא (ו-הזבח) קָתַנִּי כן, ולא בתמורתו.

מסיקה הגמרא: הַשְּׂתָא דְּאֵתִית לְהִבִּי - לאחר שבין כך עליך להגיע לתירוץ זה, מתורצת גם הקושיא הקודמת מולד קדשים, שכן אֲפִילוּ תִימָא שהמשנה שניה בשיטת רבנן הסוברים שולד אינו עושה תמורה, אין להקשות איך כוללת המשנה כל קרבנות יחיד בדין תמורה, שכן רק בְּעֵימָר וְזִבְחָא קָתַנִּי כן, ולא בולד קדשים.

שנינו במשנתנו: קְרָבָנוֹת הַיְחִיד נוהגות בין בַּזְּכָרִים בין בַּנְּקִיבוֹת. וסברה הגמרא שכונת המשנה לכל קרבנות יחיד, ועל כן הקשתה: וְכִי בְּלֵאָא הוא בכל קרבנות יחיד, וְהֵרִי עוֹלָה דְּקָרְבָן יחיד הִיא, דווקא מִזְבֵּחַ אֲתִיא (ו-היא באה), ואילו מִנְקֵבָה לא אֲתִיא. מתרצת הגמרא: הָאִיבָא עוֹלָה הַעוֹף שְׂבָאָה גם מנקבות. דְּתִנְיָא, דִּין תְּמוּרָה

שעל הקרבן להיות בלא מום, וכן דין זְכָרוֹת שנאמר בקרבנות מסוימים שבאים רק זכרים, נוהג דווקא בַּקְרָבָנוֹת בְּהֵמָה, וְאוֹלַם אִין דִּין תְּמוּרָה וְזְכָרוֹת נוהג בַּקְרָבָן עוֹשׂוֹת, והוא בא גם בעל מום וגם נקבה.

שוב מקשה הגמרא: וְהֵרִי תְּסָאָה דְּקָרְבָן יחיד הִיא, וְדוּקָא מִנְקֵבָה אֲתִיא, וְזָכָר לא אֲתִיא, ואיך שנינו במשנתנו שכל קרבנות יחיד באים בין זכרים ובין מנקבות. מתרצת הגמרא: הָאִיבָא בחטאת יחיד שְׁעִיר נִשְׂאִי, דְּמִיִּיתִי (ו-שמביא) את חטאתו משעיר זָכָר.

שוב מקשה הגמרא: וְהָאִיבָא אֲשֶׁם יחיד דְּדוּקָא מִזְבֵּחַ אֲתִיא, וְנִקְבָה לא אֲתִיא. מתרצת הגמרא: כִּי קָאָמַרִי רַבְּנִין שקרבנות יחיד באים בין מזכרים ובין מנקבות, דווקא בַּקְרָבָן דְּשֵׁנִי (ו-שישנו) בין בַּיְחִיד ובין בַּצִּיבּוֹר, וכגון עולה ושלמים וחטאת, ובקרבן זה באה המשנה לחלק בין ציבור ליחיד. אולם אֲשֶׁם רק בַּקְרָבָנוֹת יחיד אֲתִיא (ו-ישנו), אבל בַּקְרָבָנוֹת צִבּוֹר לִיִּיתִיהּ (ו-אינו קיים), ועל כן לא דיברה המשנה ממנו.

הגמרא מביאה תירוץ נוסף על הקושיות האמורות מעולה חטאת ואשם: וְאִיבָעִיתִי אִימָא, מִי (ו-כין) קָתַנִּי במשנה 'כָּל קְרָבָנוֹת יחיד', והרי לא נאמר אלא 'יש בַּקְרָבָנוֹת יחיד' קָתַנִּי. ואכן לא כל קרבנות יחיד באים בין זכרים ובין נקבות, אלא רק חלק מהם, וּמֵאִיא נִיהוּ (ו-אלו הם), שְׁלָמִים, וְאִי בְּעִי נִקְבָה מִיִּיתִי וְאִי בְּעִי זָכָר מִיִּיתִי - שאם רוצה מביאם מנקבה ואם רוצה מביאם מזכר. מה שאין כן בשלמי ציבור, שאינם באים אלא מזכרים.

שנינו במשנתנו: קְרָבָנוֹת יחיד תייבין בַּאֲחֵרֵיהֶן (כו'), וקרבנות ציבור אין חייבין באחריותם ולא באחריות נסכיהם, ואם הביאום בזמנם מביאים את נסכיהם לאחר זמן. שואלת הגמרא: מִנָּא הֵנִי מִיָּלִי - מנין לנו דין זה בקרבנות ציבור. משיבה הגמרא: מקורו הוא מדרשה. דְּתַנִּי רַבְּנִין, נִאֲמַר בְּמוֹסְפֵי הַמוֹעֵדוֹת (ויקרא כג לו) 'לְהַקְרִיב אִשָּׁה לַחַ' עֲלֶה וּמְנַחֶה זֶבֶח וְנִסְכֵים דְּבַר יוֹם [בַּיּוֹמוֹ]'. ודבר יום מְלַמֵּד שֶׁכָּל הַיּוֹם כְּשֶׁר לְמוֹסְפִין, עד הקרבת תמיד של בין הערבים.

וּבַיּוֹמוֹ מְלַמֵּד שֶׁאִם עֲבַר הַיּוֹם וְלֹא הִבְיָאֵן אִינוּ חַיִּיב בַּאֲחֵרֵיהֶן, ושוב אין מביאים אותם. וְכֹל לֹא הִיא חַיִּיב בַּאֲחֵרֵיֹת נִסְכֵיהֶם אִם לא הביאים בו ביום, וְאִם עַל פִּי שַׁקְרָב הַזֶּבֶח בזמנו, תְּלַמּוּד לִזְמַר בְּמוֹסְפֵי טוֹבוֹת (במדבר כט ח) 'וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאִילָנִים וְלִבְכָשִׁים, מִכָּאֵן שֶׁאִם קָרְבוּ בַיּוֹם מְבִיאִים אֹת מִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם אִפִּילוּ בְּלִילָה שְׁלֹאֲחֵרֵי, וְכֵן יֵשׁ לְדַרוֹשׁ מִמִּנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם' שהם קרבים אף לְמַחֲרָ.

הגמרא מביאה מקור אחר לדין האמור: רִישׁ לְקִישׁ אָמַר, מקור דין זה הוא מִהַכָּא, נִאֲמַר בַּקְרָבָנוֹת הַמוֹעֵדוֹת (שם כג לו) 'מִלְבָּד שֶׁבָּתוֹת ה', לאחר מה שנאמר 'זֶבֶח וְנִסְכֵים דְּבַר יוֹם בַּיּוֹמוֹ'. וסמיכות זו מלמדת שמלבד נסכי המועד השייכים לאותו היום יש להקריב גם את נסכי השבת שקדמה לו, אם שכחו להקריבם בשבת יחד עם הזבח.

הגמרא מפרשת שאין כאן מחלוקת, אלא שתי הדרשות נצרכות זו לזו: וְצִרְיָאָה גם את דרשת 'מִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם', וגם את דרשת 'מִלְבָּד שֶׁבָּתוֹת ה'. משום דְּאִי כְּתִב רַחֲמָנָא רַק 'מִלְבָּד שֶׁבָּתוֹת ה', הָיָה אֲמִינָא בַּיּוֹם אִין - אפשר להקריב את נסכי הקרבן ביום שלמחרת הקרבת הזבח, וְאוֹלַם בְּלִילָה לא מקריבים אותם. על כן אָמַר קָרָא 'מִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם' לרבות הקרבת נסכים בלילה. וְאִי כְּתִב רַחֲמָנָא רַק 'מִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם' וְלֹא כְּתִב 'מִלְבָּד שֶׁבָּתוֹת ה', הָיָה אֲמִינָא בְּלִילָה אִין - אפשר להקריב את נסכי הקרבן בלילה שלאחר הקרבת הזבח, אבל בַּיּוֹמָא - ביום שלאחריו לא מקריבים אותם. וּמֵאִיא שְׂנָא הלילה מהיום שלאחריו, משום שְׁלִילָה בִּידֵינוּ שֶׁבְּקָדְשִׁים לִילָה הוּלָךְ אַחַר הַיּוֹם, והוא נחשב כהמשך היום שלפניו, מה שאין כן ביום שלמחרתו שהוא כבר נחשב ליום אחר. על כן צְרִיבִי שְׁנֵי דַרְשׁוֹת אלו, מִלְבָּד שֶׁבָּתוֹת ה' ללמדנו שנסכים קרבים גם בלילה שלאחר הקרבת הזבח וגם ביום שלאחריו.

הגמרא מקשה על דברי הברייתא האמורה: וְנִסְכֵים מִי קָרְבִי (ו-וכי הם קרבים) בְּלִילָה, (והתנן) [וְהַתְנַיָּא], נִאֲמַר (ויקרא א) 'הִיא הָעֹלָה עַל מוֹקֵדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֶּקֶר', שההקטרה כשירה כל הלילה. אִין לִי אֵלָא דְּכָרִים שְׁדָרְבָן לְקָרֵב בְּלִילָה, כְּגוֹן אַבְרָם שֶׁל

המשך בעמוד יב

זכור את אשר עשה לך עמלק

ביאור בדרך אפשר

1 וְעַל-יְדֵי הָעֲבוּדָה בְּכָל עֲנִינִים אֱלוֹ האמורים לעיל בהרחבה הן לגבי
 2 עבודת האדם עם עצמו בעבודת התפילה ובלימוד התורה ובהנהגת כל ענייני
 3 הגוף על פי רצון ה' והן לגבי ההשפעה של האדם על סביבתו **בְּאִפְן כְּזֶה,**
 4 **בְּאִים בְּקָרוֹב מִמֶּשׁ לְעֵנִין דְּמַחָה אֲמַחָה אֶת זִכְרֵ עֲמֹלֵק**⁴⁷
 5 שהקדוש-ברוך-הוא ימחה את
 6 זכר עמלק חאת על-ידי מַחָה
 7 תְּמַחָה אֶת זִכְרֵ עֲמֹלֵק על
 8 ידי עבודת האדם, והמעלה
 9 המיוחדת של מחיית עמלק על
 10 ידי הקדוש-ברוך-הוא ("מחָה
 11 אֲמַחָה") היא - **וּבְאִפְן שֶׁל**

ביאור בדרך אפשר

12 מְלַחֲמָה לַה' בְּעֲמֹלֵק מְדוֹר דוֹר, כְּתִרְגוּם יוֹנָתָן על פסוק זה
 13 בפרשת בשלח **מְדָרָא דְעֲלָמָא דִּין מהדורו העכשווי בעולם הזה ומְדָרָא**
 14 **דְּמִשְׁחָא ומדורו של משיח ומְדָרָא דְעֲלָמָא דְאָתִי ומדורו של העולם**
 15 **הבא, בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, יָבוֹא וְיִגְאָלְנוּ וְיִוְלִיכְנוּ קוּמְמִיּוֹת**
 16 **לְאַרְצֵנוּ, וְכָל זֶה בְּמַהְרָה**
 17 **וְעַל-יְדֵי הָעֲבוּדָה בְּכָל עֲנִינִים אֱלוֹ בְּאִפְן כְּזֶה, בְּאִים**
בְּקָרוֹב מִמֶּשׁ לְעֵנִין דְּמַחָה אֲמַחָה אֶת זִכְרֵ עֲמֹלֵק⁴⁷ **עַל-יְדֵי מַחָה תְּמַחָה**
אֶת זִכְרֵ עֲמֹלֵק, וּבְאִפְן שֶׁל מְלַחֲמָה לַה' בְּעֲמֹלֵק מְדוֹר דוֹר, כְּתִרְגוּם יוֹנָתָן מְדָרָא
דְּעֲלָמָא דִּין ומְדָרָא דְּמִשְׁחָא ומְדָרָא דְעֲלָמָא דְאָתִי, בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, יָבוֹא
וְיִגְאָלְנוּ וְיִוְלִיכְנוּ קוּמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ, וְכָל זֶה בְּמַהְרָה בְּיַמֵּינוּ מִמֶּשׁ.

(47) בשלח יז, יד.

המשך ביאור למס' תמורה ליום רביעי עמ' א

1 עולה וּפְדִיָּים (-חלבים) של כל הקרבנות שְׂמִקְרִיבִין אותם על גבי
 2 המערכה **מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ** - לאחר שקיעת החמה, והם מְתַעַבְלִין
 3 (-נשרפים) והולְכִין כָּל הַלַּיְלָה בּוֹלוּ. אבל דְּכָרִים שְׂדֵרְפִין לִיקְרַב
 4 בַּיּוֹם, כְּגוֹן תְּקוּמִין וְהַלְבוּנָה של המנחות ומנחת נְסֻכִים שמוקטרת
 5 כולה כליל, מנין שְׂמַעְלֵן מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ והם מתעבלים כל הלילה.
 6 הגמרא מפסיקה באמצע דברי הברייתא כדי לפרשם: 'מִבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ'
 7 סְלִקָּא דְעֵתָךְ שמעלים קומץ ולבונה ומנחת נסכים על המערכה
 8 לאחר שקיעת החמה, וְהֶאֱמַרְתָּ דְכָרִים שְׂדֵרְפִין לִיקְרַב בַּיּוֹם נִינְהוּ.
 9 אָלֶּךָ בהכרח כוונת הברייתא היא שמעלים אותם עם בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ
 10 מבעוד יום, ומכל מקום שאלה: שְׂמַתְעַבְלִין והולְכִין כָּל הַלַּיְלָה מִנֵּן
 11 - מהיכן למדנו שלאחר שהעלום על המזבח ביום הם מממשיכים
 12 להתעבל במשך כל הלילה, ואין צריך שתגמר הקטרתם ביום.
 13 ומשיבה הברייתא: תְּלַמּוּד לִזְמַר 'זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, רִיבָה הַכְּתוּב
 14 אף דברים שזמנם ביום, שגמר הקטרתם יכול להיעשות גם בלילה.
 15 מסיקה הגמרא את קושיותה הקודמת: קְתַנֵּי מִיָּהָ שזמן הקרבת
 16 נְסֻכִים הוא דווקא בַּיּוֹם, ולא כפי ששינונו בברייתא הקודמת שהם
 17 קרבים גם בלילה. מתרצת הגמרא: אָמַר רְמִי בַר חֲמָא, לֹא קִשְׂיָא,
 18 משום שֶׁכָּאן - בברייתא הראשונה המכשירה נסכים בלילה, אין זה
 19 אלא לענין לִיקְרַשׁ, שהנסכים מתקדשים בקדושת הגוף רק לאחר
 20 נתינתם בכלי שרת, וקודם לכן אין בהם אלא קדושת דמים בלבד,
 21 ומ'מנחתם ונסכיהם' למדנו שכלי שרת מקדש את הנסכים גם בלילה.
 22 ואילו כָּאן - בברייתא השנייה ששינונו בה שזמן נסכים אינו אלא
 23 ביום, מדובר לענין לִיקְרַב, שהקרבתם כשירה דווקא ביום ולא
 24 בלילה.
 25 הגמרא מביאה דחיה על תירוץ זה: אָמַר לִיָּה רְבָא רַמֵּי בר חמא,
 26 הלא אֵי מִיקְדָּשׁ קְדָשִׁי בלילה בהכרח שגם קְרוּבֵי מִיקְרָבִי (-קרבים)

27 בלילה. וְהָא תִּנְיָא - שהרי שינונו בברייתא, זֶה הַכְּבֹלָל, כָּל דְּבַר
 28 הַקְּרֵב בַּיּוֹם, אֵין נַעֲשֶׂה קְדוּשׁ בקדושת הגוף על ידי כלי שרת אָלֶּא
 29 בַּיּוֹם. וְכָל דְּבַר הַקְּרֵב כְּלִילָה, נַעֲשֶׂה קְדוּשׁ דווקא כְּלִילָה. וְכָל דְּבַר
 30 הַקְּרֵב בֵּין בַּיּוֹם בֵּין כְּלִילָה, נַעֲשֶׂה קְדוּשׁ בֵּין בַּיּוֹם בֵּין כְּלִילָה. הרי
 31 שאין שום דבר מתקדש בכלי שרת אלא בזמן הראוי להקרבתו, ואם
 32 כן לא יתכן לומר שנסכים מתקדשים בלילה אף שזמן הקרבתם אינו
 33 אלא ביום.
 34 משום קושיא זו רב יוסף מסיק שיש להגיה את דברי הברייתא: אָלֶּא
 35 אָמַר רַב יוֹסֵף, סְמִי (-יש למחוק) 'מִנְחַת נְסֻכִים' מִיָּהָ מִתְּנִיָּא -
 36 מהברייתא לעיל המפרטת מה הם הדברים שזמנם ביום, ואין לגרוס
 37 בה אלא רק 'כגון קומץ ולבונה'.
 38 הגמרא מביאה שיטה אחרת שלפיה אין צורך להגיה בדברי
 39 הברייתא: כִּי סְלִיק (-כשעלה) רַב דִּימִי מִבְּבַל לֵארוּךְ יִשְׂרָאֵל,
 40 אֲשֶׁרְכִּיָּהוּ (-מצא לו) לְרַב יְרֵמְיָה דִּיתִיב וְקָאֵמַר (-שישב ואמר)
 41 מִשְׁמִיָּה דְרַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, מִנֵּין לְנֻסְכִים הַכָּאִים עִם הַזֶּבַח בִּמְנַחַת
 42 נְסֻכִים ומתקדשים על ידי שחיטת הזבח, שְׂדִינָם כּוּבַח עֲצֻמוּ וְאֵין
 43 קְרִיבִין אָלֶּא בַּיּוֹם, תְּלַמּוּד לִזְמַר בסוף פרשת קרבנות חג הסוכות
 44 (במדבר כט לט), 'אֱלֹהֵי תַעֲשֶׂוּ לַה' בְּמוֹעֲדֵיכֶם, לְבַד מִנְדָּרֵיכֶם וּנְדָבְתֵיכֶם
 45 לְעֹלְתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְנֻסְכֵיכֶם וּלְשִׁלְמֵיכֶם'. הַקִּישׁ הַכְּתוּב שְׁלֹמִים
 46 לְנֻסְכִים הַבָּאִים עִמָּם, מִתְּ שִׁלְמִים קרבים דווקא בַּיּוֹם ולא בלילה,
 47 אָף הַנְּסֻכִים שלהם קרבים דווקא בַּיּוֹם ולא בלילה. והוא הדין לכל
 48 מנחת נסכים הבאה עם הזבח, שזמנה הוא ביום כזמן הזבח עצמו, לפי
 49 ששחיטת הזבח מקדשתן בקדושת הגוף.
 50 וכששמע רב דימי מימרא זו אָמַר, אֵי אֲשֶׁרְכִּיָּהוּ דְכְּתִיב אֵינְרִתָא
 51 שְׁלַחֵי לִיָּה לְרַב יוֹסֵף - אילו הייתי מוצא אדם שכותב איגרות הייתי
 52 שולח אגרת לרב יוסף בבבל.

55 'ולמנחתיהם', במה הנתוב מדבר. אי פמנתת נדר, הרי כבר אמור
 56 'נדרים', ואי פמנתת נדבה הרי כבר אמור 'ונדבותיכם'. הא
 57 בהכרח אינו מדבר אלא פמנתת (סומה) [הוטא] ובמנתת קנאות,
 58 שאף הן קריות בחול המועד. ומה שנאמר בהמשך הפסוק
 59 'ולנספיקם ושלמיכם', מקיש נסכים לשלמים, מה שלמים קרבים
 60 דווקא ביום, אף נסכים הבאים עמם קרבים רק ביום. ומה שנאמר
 61 'ולשלמיכם' ולא 'ולשלמים', הוא כדי לרבות שלמי נזיר שאף הם
 62 קרבים בחולו של מועד.
 63 אמר ליה אבוי לרב דימי, ולימא מר שולשלמיכם' בא לרבות
 64 שלמי פסח, שהיא חגיגה הקריבה בי"ד בניסן עם הפסח, שאם לא
 65 הקריבה בזמנה קריבה בחול המועד. דהרי אי בא לרבות שלמי נזיר
 66 יקשה, הלא כבר התרבו מ'מנדרים ונדבותיכם', שכן קרבן נזיר
 67 ונידב הוא. דהתניא, זה הכלל, כל שהוא נידב ונידר קרב פקמת
 68 יחיד, וכל שאינו נידב ונידר אינו קרב פקמת יחיד. [ותניא] (תנן)
 69 בהמשך הברייתא, 'המנחות וקרנות הנזירות קריבין פקמת יחיד,
 70 דברי רבי מאיר'. ומכאן שהם נידרים ונידבים, שאם לא כן לא היו
 71 קרבים בבמת יחיד. מתרצת הגמרא: קמי' [מחוק] מכאן 'נזירות',
 72 ואכן אין קרבנותיו אינם קרבים בבמת יחיד משום שחובה הם.
 73 מקשה הגמרא: מי איכא [וכי ישנו] למאן דאמר דקרבן נזיר לאו
 74 נידב ונידב הוא, והפתיב (שמואל ב' טו' טז) 'מקין ארבעים שנה ויאמר
 75 אבשלום אל המלך, אלכה נא ואשלום את נדרי אשר נדרתי לה'
 76 ב'הכרזו'. כי נדר נדר עבדך' וגו'. שאבשלום נזיר עולם היה, ופעם
 77 בשנה היה מגלח את שערו ומביא את קרבנותיו. ומה שאמר 'ואשלם
 78 את נדרי אשר נדרתי לה' בחברון, מאי לאו [האם לא] אקרבן
 79 אמר כן שיקריבו בבמת יחיד בחברון, ומכאן שקרבנות נזיר קרבים
 80 בבמת יחיד.
 81 מתרצת הגמרא: לא על הקרבן, אלא אעיקר נדרו אמר כן, שאת
 82 קרבנות נדר הנזירות שנדר בחברון ילך להקריב בבמה גדולה
 83 בגבעון. דוחה הגמרא: וכי עיקר נדרו ב'הכרזו' הוה, והלא פגשור
 84 הוה, ככתוב לאחר מכן (שם) 'כי נדר נדר עבדך שבבתי בגשור בארם'.
 85 הגמרא מביאה תירוץ אחר: אמר רב אחא, ואיתמיא [ויש אומרים]
 86 רבה בר רב חנן, לא הלך אבשלום אלא להביא כבשים מחברון,
 87 להקריבם בבמה גדולה שבגבעון. מוכיחה הגמרא: הכי נמי
 88 מסתברא, דאי תימא לאקרובי הוא דאזיל – שאם תאמר שהלך
 89 להקריב בחברון, יקשה, וכי שבקי' [היה עוזב] את ירושלים ואזיל
 90 ומקריב ב'הכרזו', הלא היה לו להקריב בבמת יחיד בירושלים. דוחה
 91 הגמרא: ואילא מאי תאמר של'הביא כבשים מחברון הך, הלא
 92 עדיין יקשה האי' [כתוב זה] 'אשר נדרתי לה' ב'הכרזו', הלא
 93 'מ'הכרזו' מיבעי ליה לומר, ולא 'ב'חברון'.
 94 הגמרא מסיקה שקרבנות נזיר קרבים בבמת יחיד: אלא לעולם הך
 95 לחברון לאקרובי [להקריבו], ודקא פשיא לך – ומה שהוקשה לך
 96 אמאי שבק את ירושלים ומקריב ב'הכרזו', הלא תיקשי לך [יש
 97 להקשות] יותר מכך, מדוע לא הקריב בבמה גדולה ב'גבעון' דמקום
 98 קדוש הוא, שהרי שם היה מזבח הנחשת שעשה משה. אלא בהכרח
 99 שביין שהוותרו הפמות בימים ההם כל תיבא דבעי מקריב – בכל
 100 מקום שרוצה יכול להקריב.
 101 הגמרא מפרשת את הכתוב במעשה אבשלום שהובא לעיל ושואלת:
 102 מה שנאמר 'מקין ארבעים שנה', למאן – מקין מה היו. משיבה
 103 הגמרא: תניא בברייתא. רבי נהוראי אומר משום רבי יהושע,
 104 מעשה זה היה מקין ארבעים שנה ששאלו [שביקשו] להם ישראל
 105 מלך. דתניא בברייתא, אותה שנה ששאלו להם ישראל משמואל
 106 שימליך להם מלך, אותה שנה עשירית להנהגתו של שמואל
 107 היתה.

1 ולא תיקמי [אל תמחוק] 'מנחת נסכים' ממתניתא, ומכל מקום לא
 2 קשיא משם על מה ששינו לעיל שקריבה בלילה, משום שפאן –
 3 בברייתא המכשירה דווקא ביום מדובר ב'נסכים הפאן' עם ה'ובה',
 4 שנאמר שהתקדשו בשחיתת הובח הרי הם כזבח עצמו שקרב דווקא
 5 ביום. ואילו פאן – בברייתא המכשירה בלילה מדובר ב'נסכים
 6 הפאן' בפני עצמן ללא הובח.
 7 הגמרא מקשה איך מותר לכתוב תורה שבעל פה: ואי הוה ליה לרב
 8 דימי מי שיכתוב לו איגרתא מי אפשר למישלחא – וכי מותר
 9 לכותבה, והא אמר רבי אבא בריה דרבי חייה בר אבא אמר רבי
 10 יוחנן, בותבי הלכות הם פשוטה את התורה, שכן מאחר שלא
 11 ניתנו להכתב אסור להצילם בשבת מפני הדליקה, ואם תפול שריפה
 12 בסביבתם נמצא גורם להם שישרפו. והלמד מהן [ומהספרים] אינו
 13 נזמל על כך שבר.
 14 הגמרא מביאה מקור לאיסור זה: דרש רבי יהודה בר נתנאי
 15 מתורגמניה דריש לקיש, פתוב אהר אומר (שמות לד ב) 'כתב לך
 16 את הדברים האלה', וכתוב אהר אומר (שם) 'כי על פי הדברים
 17 האלה', שמשמע דווקא על פה. לומר לך, דברים שנמסרו בעל פה
 18 אי אתה רשאי לאומרן בכתב, ואילו דברים שכתב אי אתה
 19 רשאי לאומרן על פה. והנא דבי רבי ישמעאל סובר ששני הדינים
 20 נדרשים מאותו כתוב, שכן ממה שנאמר 'כתב לך את הדברים
 21 האלה' משמע, דווקא את אלה שנמסרו בכתב אתה פותב, אבל
 22 אין אתה פותב הלכות שנמסרו בעל פה. ואם כן קשה, איך היה רב
 23 דימי כותב אגרת אילו היה בידו.
 24 מתרצת הגמרא: אמרי בני הישיבה, דלמא מילתא דתתא שאני –
 25 שמה שונה דבר חידוש, שנאמר שלא ידעו בבבל את תירוץ רב דימי
 26 הותר לו לכתוב ולשלוח להם. דהא רבי יוחנן וריש לקיש מעייני
 27 בסיפרא דאגדתא בשפתא אפילו שאסור ללמוד תורה שבעל פה
 28 מתוך הכתב. ודרשי הכי את היתר הדבר, נאמר (תהלים קט כב) 'על
 29 לעשות לה' הפרו תורתך', ומכאן שמוותר להפר איסור כשעושים
 30 כן לשם קדושת השם. אמרי, מוטב תיעקר הלכה של תורה ואל
 31 תשתבח מישראל.
 32 הגמרא חותר לדון בהכשר נסכים בלילה: אמר רב פפא, השתא
 33 דאמרת שנסכים הפאן בפני עצמן קריבין אפילו בלילה, אף אם
 34 נדרמנו להם נסכים בלילה שעדיין לא התקדשו ביום בכלי שרת,
 35 מקדישין אותם לכתחילה בלילה ומקריבין אותם.
 36 מוכיחה הגמרא: אמר ליה רב יוסף בריה דרב שמעיה לרב פפא,
 37 תניא דמסיע לך – יש סיוע לדברין ממה ששינו לעיל (שם), זה
 38 הכלל, כל דבר הקרב ביום אינו קדוש אלא ביום, וכל הקרב
 39 בלילה קדוש (בין ביום בין) בלילה. אם כן כשם שנסכים קרבים
 40 בלילה כמו כן הם מתקדשים בלילה.
 41 אמר רב אדא בר אבהו, ועלות השחר פוסלת בהן בנסכים אלו,
 42 ומשעלה השחר הרי הם נפטלים בלינה, בשם שלינה פוסלת אקרין
 43 של עולת החמיר.
 44 הגמרא מביאה מימרא שבכללה נידון גם זמן הקרבת נסכים: כי אתא
 45 רב דימי מארץ ישראל לבבל אמר בשם רבי יוחנן משום רבי
 46 שמעון בן יהוצדק, מה שנאמר בסוף פרשת המוספים (במדבר כט לט),
 47 'אלה תעשו לה' במועדיכם' אלו הן חובות הפאות הובח פרגל,
 48 כגון עולת ראייה וחגיגה ומוספים. ומה שנאמר בהמשך הפסוק 'לכד
 49 מנדרים ונדבותיכם', לימד על נדרים ונדבות של כל השנה שהם
 50 קרבין אף בחולו של מועד. ומה שנאמר בהמשך הפסוק
 51 'לעלתיכם', במה הנתוב מדבר. הלא אי מדובר בעולת נדר, הרי
 52 כבר אמור 'נדרים', ואי בעולת נדבה, הרי כבר אמור
 53 'ונדבותיכם'. הא בהכרח אינו מדבר אלא בעולת יולדת ועולת
 54 מצורע שאף הן קריות בחול המועד. ומה שנאמר בהמשך הפסוק